

אף שאינה עשויה שדהו של חברו לבורות, מכל מקום, כמו שיש לו לראשון זכות, שאם הוא רוצה, הוא יכול להמלך ולחפור בשדהו בור, על אף שמלכתחילה לא היתה שדהו מיועדת לחפירת בורות בה, כך גם יש זכות לשני, שאם ימלך וירצה לחפור בור בשדהו, גם הוא יכול לחפור בשדהו בור. ולכן נחשבת חפירת בורות בכלל תשמישי השדה. ונמצא, שבזה שסומך הראשון בור למיצר השדה, הוא מגרע מתשמישי חברו בשדהו.

איכא דאמרי, בשדה שאינה עשויה לבורות, דברי הכל סומך. ולכולי עלמא לא נחשב הדבר שמגרע מתשמישי חברו, כיון שאין השדה מיועדת לסוג תשמיש כזה.

כי פליגי — בשדה העשויה לבורות.

אביי אמר סומך, כי אפילו לרבנן, דאמרי "מרחיקין את האילן מן הבור כ"ה אמה".

והיינו, רבנן ורבי יוסי נחלקו לקמן [במשנה כה ב], באדם הבא ליטע אילן בתוך שדהו, האם הוא חייב להרחיק את האילן משדה חברו, כדי שלא יתפשטו שרשי האילן שלו אל תוך הבור שבשדה חברו ויזיקוהו, או לא.

רבנן [תנא קמא, שם] סוברים, שמרחיקין את האילן מן הבור כ"ה אמה, מפני שהשרשים

והיינו, שנחלקו אביי ורבא, האם חיוב הרחקה המבואר במשנה הוא רק אחרי שכבר יש בור בשדה חברו, בצדו השני של המיצר, שאז הוא מזיק בחפירתו את בורו של חברו. או שהכלל הוא, שאפילו הוא בא לחפור ראשון, לפני שיש לחברו בור ברשותו, צריך הוא להרחיק מהמיצר, כיון שיש זכות לחברו לחפור בור ברשות שלו מבלי להפגע ממנו.

ומבארת הגמרא: **בשדה העשויה לבורות, שהדרך הוא לחפור בה בורות, דברי הכל אינו סומך.** כי היות והיא עשויה לבורות, בודאי יש זכות לשני לחפור בורות בשדהו, ואם כן אסור לראשון לחפור סמוך למיצר.

כי פליגי, בשדה שאינה עשויה לבורות,

אביי אמר סומך, דחא אינה עשויה לבורות. כיון שאינה עשויה לבורות, אינו נחשב שמזיק לשני כי אינו מגרע מתשמישו, שהרי אין השדה מיועדת לזה, וממילא אין חפירת הבורות בכלל תשמישי השדה.⁽⁹⁾

רבא אמר אינו סומך, כיון דאמר ליה בעל השדה הסמוך אליו: כי היכי דאת אימלכת, וחפרת, אנא נמי ממלכנא וחפרנא.

והיינו, רבא סובר שחפירת בור סמוך למיצר, נחשבת כמי שמגרע מתשמישי חברו, כי על

חברו, וכן הוא שיטת הרמב"ם והרמב"ן.

9. שיטת התוס' והרמב"ן והרשב"א והרא"ש היא, שלפי אביי, המתיר לסמוך, אם אח"כ בא השני לחפור, צריך להרחיק כל ו' טפחים. אבל רבינו יונה והרמ"ה סוברים שאין צריך להרחיק רק ג' טפחים.

שיעור הרחקה, ואם כן, די בהרחקה של טפח ומחצה, ומדקתני ג' טפחים, מוכח שבעצם שיעור הרחקה הוא ו' טפחים, והוא מתחלק בין שניהם, לכל אחד הרחקה של שלשה טפחים. ולפי גירסת התוס' כתב, שיש לומר, שהשני צריך להרחיק את כל שיעור ההרחקה של ג' טפחים, ואינו יכול להתחלק בשיעור זה עם